

Marifet İltifata Tabidir!¹

...ve "Ancak, Kavranmış Doğru Bir Geçmiş Geleceğin Pusulası Olabilir!"

Can EREL
Uçak Mühendisi
can.erel@canerel.com.tr

Bana "Kardeşim Can,..." hitabı ile beni hep onurlandıran saygıdeğer büyüğüm, öğretmenim - öğretilim ve meslektaşım Zafer Orbay bey ile yaptığım, "Can'ca Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar" kitabımda da kendine özel bölümde yer verdiğim yıllarca öncesine dayalı bir söyleşimizde yer alan bölüm aklıma hep bu yazıya başlık olan atasözümüzü getirmiştir.

Kimdir Necmüzzafer Orbay?

...belli dönemlerde İstanbul Teknik Üniversitesi'nde "Uçak Mühendisliği" eğitimi alan ve bugün havacılık, denizcilik, savunma, otomotiv, elektronik, beyaz eşya sektörlerini kapsayan geniş bir yelpazede yöneticilik/mühendislik yapan öğrencilerinin "Yaşayan Efsane" olarak isimlendirdikleri, uçak yüksek mühendisi, pilot, yönetici ve üniversite hocası büyükleri...

Bu efsane havacıyı bu mesleğe yönlendiren rol model ağabeyi, kurucu başöğretmenlerinden olduğu Türk Hava Kurumu İnönü Tesisleri'nde planör uçurmaya ve uçurtmaya başlatmış, henüz hazırlanmış mevzuattaki 16 yaş sınırlamasının iki yaş altında kalan pilot adayının bu durumu dikkat çekici başlıklarla bir ulusal gazetede yayınlanınca uçuşlar, C tepesinde başlamadan, durdurulmuştu...

¹ Atasözü, "... başarılı bir kimse, desteklenir, takdir edilir, övülürse daha iyi işler yapar" anlamında...

Neden bu konuyu sık sık düşünürüm?

Havacılığın bir kurallar mesleği olduğuna inanır ve uygularım, tersinmez/düzeltilemez bazı uçuş şartları ve süreçlerinin bu gereklilikteki yerini de bilirim; ama gelişmelerin de, yapılan ön değerlendirmelere göre, alınan risklerle gerçekleşebileceğine de eminim!

O yıllar, ön almak, ön olmak için fırsattı; kaçırılmış olsa bile bilinip kavranması gereken...

Galatasaray Lisesi'nde bir Fransız öğretmenin, Fransa'dan getirttiği planör planlarına dayanarak amatör üretimi gerçekleştirilen ilk Türk planörünün Topkapı civarındaki uçuş denemesi başarılı olamadığı yıl 1931!

...bu başarısızlık üzerine, Vecihi Hürkuş'un verdiği plana dayalı olarak marangoz atölyesinde İsmail Türsan, Vedat Baykurt, Cevat Baykurt ve Marangoz Kemal isimli gençlerin yaptıkları planör ile İsmail Türsan'ın Ziverbey'deki başarılı uçuş denemesi 16 Mart 1934; İsmail Türsan büyüğümü ilk planör pilotumuz yapan uçuş!

Havacılık ilgili endüstriyel sistemler kurulma ve işletim sistemleri oluşturulma aşamalarında...
...ancak, Türkiye kıt kaynaklarına rağmen, o anda dünyanın en ileri havacılık öğretim ve eğitim kurumlarına "kıvılcım" olarak gönderip "alev" olarak geri dönmelerini istediği mühendis ve makinistleri, pilotları yetiştiriyor; geleceğe hazırlanıyor..

Bugün, mesleki faaliyetleri, öğretmenliği ve öğreticiliği ile bir efsane havacının 1937 yılı yazında, bizzat ağabeyi ve mesleki rol modeli olan öncü havacı tarafından başlatılan eğitim süreci ilk yalnız uçuş (first solo flight) aşamasına ulaşmadan engelleniyordu...

...Allahtan, bu uygulama o efsaneyi yaratan "Ama artık tayyare ve uçmak vazgeçemediğim tutkum olmuştur!" izini bırakmıştı...

...yani "**Ancak, Kavranmış Doğru Bir Geçmiş Geleceğin Pusulası Olabilir!**"

Yaklaşık 80 yıl sonra, İngiliz Gazette'de, Torrington'da yaşayan 9 yaşından itibaren bulutların üzerinde gezen kız öğrencinin 14'üncü yaş gününde planör ile ilk yalnız uçuşunu yaptığına yönelik haberi okudukça heyecanlanıyorum. İngiliz Planör Birliği (BGA), 14 yaşta planörde ilk yalnız uçuşunu yapan Elli ile birlikte 30 civarında kız öğrencinin olduğunu ve bunlarda 8'inin bu ilk yalnız uçuşu doğum günlerinde yaptıklarını öğrenince içim acıyor...

Dokuz yaşından beri uçuş öğrenen Ellie Carter, bir hayalini gerçekleştirmek üzere 14'üncü yaş gününde yaptığı uçuşla Birleşik Krallığın en genç planörde yalnız uçan planör pilotu olduğu değerlendiriliyor...

"Uçuş bilimi ve tarihi hep ilgimi çekti..." cümlesi ile bu heyecanlı ilgiye sahip olmanın kaynağını tanımlayıp bu itici gücü yaşayan Ellie Carter'ın hedefleri mi ne?

- * Bronze ve gümüş planör lisanslarını aldıktan sonra planör öğretmeni olmak, ilk hedef!
- * Sonrasında, motorlu bir uçakta yalnız uçabilmek için 16 yaşını bekleyecek ama üniversitede havacılık okumak niyetinde...

* Ve "Richard Branson'nun Virgin Galactic projesi kulağıma hoş geliyor ve böyle bir araçta test pilotu olabilmek isterim..." gibi mütevazı (!) bir cümle ile ifade edebilmiş sonuncu hedefini; yani bir test pilotu veya yüksek irtifa pilotu olmak istiyor..

...

Yaklaşık 80 yıl öncesinde yaşananlar ışığında defalarca düşündüklerim gözlerimin önünde "Ancak, Kavranmış Doğru Bir Geçmiş Geleceğin Pusulası Olabilir!" sözümü tekrarlıyorum...

Evet, havacılık bir kural mesleğidir!

...ancak, RİSK taşıyabilen ROL MODEL gerektirir; bilgi, bilit ve deneyimi ile ölçüp değerlendirebilen...

Dünya Havacı Kadınlar Haftası 2017
Kadın helikopter pilotluğunun 80'inci yılı anısına...
"Haydi Döndürelim!" sloganı ile..
6-12 Mart 2017

Havacılık ve uzay endüstrilerinde toplumsal cinsiyet dengesini geliştirmek için...
... etkinlik düzenlemek, katılmak, desteklemek isterseniz başlık veya fotoğrafa tıklayınız:

Kaynakça :

1. Can EREL; "[Can'ca Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar](#)"; ISBN 978-605-125-753-2; Ankara, 2014.
3. Gazete; "[Torrington schoolgirl, 14, on cloud nine after historic first solo glider flight](#)"; 29 Kasım 2016.